

عملکرد سازمان خصوصی‌سازی با
رویکرد واگذاری سهام دولتی
و متعلق به دولت

در سال ۱۳۸۳

(متضمن اطلاعات واگذاری سهام در
سالهای اجرای برنامه سوم توسعه)
برنامه سوم توسعه)

در اجرای تکالیف بند "ج" ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه و
مفاد ماده (۷) آئین‌نامه بند "هـ" ماده (۱۴) آن قانون به منظور ارائه به
ریاست محترم جمهوری،
مجلس شورای اسلامی، هیأت عالی واگذاری، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور،
شرکتهای مادر تخصصی و سایر نهادها و دستگاه‌های مربوط

اردیبهشت ۱۳۸۴

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی

سازمان خصوصی‌سازی

گزارش عملکرد سازمان
خصوصی‌سازی
در سال ۱۳۸۳
با رویکرد واگذاری سهام دولتی و
متعلق به دولت
(متضمن اطلاعات واگذاری سهام
در سالهای اجرای برنامه سوم توسعه)

اردیبهشت ۱۳۸۴

صفحه	فهرست عناوین
۱	۱- مقدمه
	۲- بخش اول: واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت بر مبنای قانون برنامه سوم توسعه
۲	۲-۱- کلیات
۳	۲-۲- سازمان خصوصی سازی و سازو کار اجرایی واگذاری سهام
۷	۲-۳- تکالیف سازمان خصوصی سازی برای واگذاری سهام
	۳- بخش دوم: عملکرد سازمان خصوصی سازی از منظر عرضه و فروش سهام دولتی
۸	۳-۱- تعداد و ارزش سهام فروش رفته
۸	الف - تعداد و ارزش سهام فروش رفته در برنامه سوم توسعه
۱۱	ب - تعداد و ارزش سهام فروش رفته در سال ۱۳۸۳
۱۴	۳-۲- تعداد شرکتهای فروش رفته
۱۴	الف - تعداد شرکتهای فروش رفته در برنامه سوم توسعه
۱۶	ب - تعداد شرکتهای فروش رفته در سال ۱۳۸۳
۱۸	۳-۳- تعداد شرکتهایی که در برنامه سوم توسعه سهام دولتی آنها به صفر تقلیل یافته است
۲۰	۳-۴- اهداف درآمدی بودجه های سنواتی و عملکرد واگذاری سهام
۲۱	۳-۵- واگذاری سهام ترجیحی به کارگران و کارکنان
۲۳	۳-۶- واگذاری قطعی سهام به کشاورزان، کارگران و ایثارگران، موضوع باقیمانده وظایف سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق
۲۴	۳-۷- سایر اقدامات
	۴- بخش سوم : ارزیابی عملیات
۲۶	۴-۱- نظارت بر امر واگذاریها
۲۸	۴-۲- نکات برجسته مشکلات فراروی عملکرد سال ۱۳۸۳- چالشهای موجود
۳۰	۴-۳- راهکارهای پیش برنده

گزارش عملکرد سال ۱۳۸۳ سازمان خصوصی سازی بیانگر حصول به اهداف کمی و کیفی فراوانی است که گرچه نسبت به برنامه های از پیش تعریف شده و اهداف ریالی مندرج در بودجه سال مورد نظر اندکی فاصله دارد لیکن رشد چشمگیر اقدامات بعمل آمده و جهش فوق العاده در حجم عملیات انجام شده و حدنصابهای بدست آمده در مقایسه با سنوات گذشته، حاکی از تلاش چندین برابری کلیه عوامل سازمان و مجریان و دست اندرکاران آن، همچنین برنامه ریزان و سیاست گزاران امر واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت در این سال می باشد. این مهم قابل دسترسی نبوده است مگر با تدابیر لازم در تسهیل مقررات اجرایی، برنامه ریزی و اجرای مطلوب و شفاف توأم با صحت و نظارت واگذاری ها از یک سو که اهداف کمی و کیفی سال جاری را به طور کامل تحقق بخشد و از سویی دیگر نیز توجه به رفع مشکلات پیش روی خصوصی سازی که در طی عملکرد چند سال قبل سهم بسزایی در کندی واگذاری ها و تعطیل ماندن بسیاری از مصوبات مراجع قانونی مبنی بر عرضه سهام شرکتهای مشمول واگذاری داشته است. در سال مورد گزارش بازار سرمایه که اصلی ترین ابزار اقدامات خصوصی سازی در هر کشوری محسوب می گردد دچار فراز و نشیب های فراوانی بوده است و چندانکه باید، نتوانست بستر مناسبی برای واگذاری های تدارک دیده فراهم نماید، لیکن تکالیف تعیین شده برای سازمان خصوصی سازی منطبق با درآمد پیش بینی شده در بودجه سال ۱۳۸۳ چاره ای جز تسریع در حرکت برای عرضه سهام دولت در بستری مطمئن و شفاف باقی نگذاشت. نتیجه این حرکت گزارش عملکرد سال ۱۳۸۳ سازمان خصوصی سازی است که طی آن تلاش شده است در چارچوب الگوی حقوقی تدوین شده در قانون برنامه سوم توسعه، اقدامات انجام شده برای عرضه و فروش سهام دولتی متعلق به سازمان خصوصی سازی و نیز سایر شرکتهای مادر تخصصی متضمن آمار و اطلاعات مربوط ارائه گردد.

۲- بخش اول: واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت بر مبنای قانون برنامه سوم توسعه

۱-۲- کلیات

فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ایران (۱۳۷۹-۱۳۸۳) در مقیاس با دو برنامه پیش از آن برای نخستین بار کوشیده تا با معرفی چارچوبی برای واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت، مبنای سنجیده‌تری برای این منظور فراهم آورد. نوزده ماده قانونی گنجانده شده در فصل سوم برای پوشش موضوعاتی مانند هدف، الزامات، تعیین دامنه شمول واگذاری، شناسایی هیأت عالی واگذاری به عنوان مقام سیاست‌گذار، تأسیس سازمان خصوصی‌سازی به عنوان نهاد مجری، تسهیم عواید واگذاری، شناسایی هیأت داوری و بیمه مسئولیت از جمله مواردی است که این قانون را نسبت به موارد مشابه قبلی برتری می‌بخشد. این فصل با پیش‌بینی یک اساسنامه، پنج آیین‌نامه اجرایی، دو دستورالعمل و تعدادی ضوابط و ساز و کار اجرایی، مجموعه قوانین و مقررات نسبتاً کاملی را در مورد واگذاری سهام شرکت‌های دولتی پدید آورد.

در راستای تدوین مقررات پیش‌بینی شده برای آغاز عملیات واگذاری سهام منطبق بر برنامه سوم توسعه، سازمان خصوصی‌سازی در ابتدا به عنوان دبیرخانه هیأت عالی واگذاری در سال ۱۳۷۹ اقدام به تهیه آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، ضوابط و ساز و کارهای اجرایی لازم نمود، لذا این سازمان تا پایان سال ۱۳۷۹ رسماً عهده‌دار واگذاری‌ها نبود و دستگاه‌های واگذارنده به عنوان صاحبان سهام دولتی بر اساس مجوز مندرج در قانون بودجه سال مذکور اقدام به فروش سهام دولتی متعلق به خود می‌نمودند. از سال ۱۳۸۰ واگذاری‌ها توسط سازمان خصوصی‌سازی به عنوان یگانه نهاد مجری خصوصی‌سازی در کشور آغاز شد و این سازمان طی دوره ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۳ اقدام به عرضه سهام دولتی نمود. مواد قانونی ناظر بر واگذاری سهام و مقررات اجرایی آن در طول سال‌های اجرای برنامه سوم توسعه دستخوش تغییرات و اصلاحاتی نیز گردید که مجموعه این اصلاحات رویکرد مناسبی از نحوه واگذاری سهام را ایجاد نموده است و به دلیل تناسب و قابلیت مواد قانونی و مقررات اجرایی آن همین رویکرد مبنای احکام و مقررات خصوصی‌سازی در برنامه چهارم توسعه نیز قرار گرفته است.

در این راستا و در سال ۱۳۸۳ از یک سو با هدف ایجاد توان مناسب عملیاتی برای واگذاری‌ها جهت اجرای تکالیف تعیین شده از سنوات قبل، با انجام تحولاتی در ساختار تشکیلاتی سازمان خصوصی‌سازی، زمینه تسریع در اقدامات و امکان ایجاد تشکیلاتی تحول‌گرا و منعطف فراهم گردید و از سوی دیگر با هدف رفع چالش‌ها و مشکلات پیش‌روی اقدامات واگذاری سازمان از منظر حقوقی و مقرراتی، تدارک چشمگیری در جهت بهبود و ارتقاء مقررات اجرایی فراهم گردید و به واسطه تغییرات و اصلاحات در برخی دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مربوط، فرآیندهای نحوه کارکرد سازمان خصوصی‌سازی و همچنین مکانیزم اجرایی واگذاری سهام تسهیل شد که این امر سهم بسزایی در تسریع واگذاری‌ها داشت.

۲-۲- سازمان خصوصی‌سازی و سازوکار اجرائی واگذاری سهام

در وضعیت کنونی خلاصه ساختار عملیاتی (مکانیزم اجرایی) خصوصی سازی مشتمل بر وظایف و مسئولیت های سازمان با رویکرد واگذاری سهام بدین ترتیب است که در فرآیند فروش سهام شرکت های دولتی حسب مقررات فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه، سازمان خصوصی سازی دو وظیفه اساسی به عهده دارد:

اولا: این سازمان به عنوان شرکتی دولتی در قالب یک شرکت مادر تخصصی تعریف شده است و به وظایف این گونه شرکت ها مطابق با مجموعه قوانین برنامه سوم توسعه عمل می نماید.

ثانیا: به استناد ماده "۱۵" قانون برنامه سوم توسعه، شرکت های مادر تخصصی پس از تایید و تصویب اسامی شرکت های قابل فروش آنها توسط هیأت عالی واگذاری و هیأت وزیران متضمن برنامه زمان بندی و روش فروش، نسبت به امضای و کالتنامه با سازمان خصوصی سازی به منظور تعیین قیمت پایه سهام و طی مراحل فروش سهام اقدام می نمایند. به عبارت دیگر سازمان خصوصی سازی در برنامه واگذاری سهام شرکت های دولتی، به عنوان یک نهاد متمرکز و مستقل عهده دار دریافت مدارک و اطلاعات لازم، ارزشیابی سهام، اخذ و کالت فروش از شرکت های مادر تخصصی، اعلام عمومی فروش در جراید کثیرالانتشار و اقدام در خصوص واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت می باشد.

بر این پایه سازوکار اجرایی واگذاری سهام شرکت های دولتی حسب مقررات فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه به تفصیل به شرح زیر می باشد:

اول - مراحل قبل از واگذاری :

- ۱- شرکت های دولتی در قالب شرکت های مادر تخصصی سازماندهی می شوند. شرکت مادر تخصصی شرکت های دولتی زیرمجموعه را در صورت لزوم اصلاح ساختار می نماید و پیشنهاد تعیین تکلیف را به دبیرخانه هیأت عالی واگذاری ارائه می نماید.
- ۲- هیأت عالی واگذاری فهرست اسامی شرکت های قابل فروش، انحلال و ادغام و برنامه زمان بندی و روش فروش آنها را بررسی، تایید و به هیأت وزیران پیشنهاد می نماید.
- ۳- هیأت وزیران فهرست مذکور شامل سهام قابل واگذاری، روش فروش و برنامه زمان بندی را بررسی و تصویب می نماید.
- ۴- شرکت مادر تخصصی به منظور طی مراحل واگذاری به سازمان خصوصی سازی و کالت ارائه می نماید و اوراق و اسناد مالی به همراه اطلاعات لازم را در اختیار قرار می دهد.
- ۵- سازمان خصوصی سازی پس از دریافت مدارک لازم، نحوه بلوک بندی سهام، قیمت پایه سهام، نحوه دریافت ثمن معامله و همچنین میزان سهام ترجیحی قابل واگذاری به کارکنان آن شرکت را مطابق قوانین و مقررات حاکم تعیین می نماید و نسبت به اخذ مجوزهای مورد نیاز از جمله قیمت پایه سهام از هیأت عالی واگذاری اقدام می نماید.

دوم - مراحل حین واگذاری :

۱ - شرکت‌های مصوب برای واگذاری از جنبه پذیرش یا عدم پذیرش در بورس به دونوع تفکیک می گردند . واگذاری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار الزاما از روش بورس و واگذاری سایر شرکتها الزاما از روش مزایده صورت می پذیرد . بنا براین انتخاب روش بورس یا مزایده به منظور واگذاری به تناسب وضعیت شرکت از نظر ورود یا عدم ورود آن در بورس بستگی دارد. سازمان خصوصی سازی به هیچ عنوان از روش مذاکره درواگذاری استفاده نمی نماید .

۲ - فروش سهام تدریجی به عموم مردم در روش بورس با همان قیمت‌های مندرج در تابلو صورت می پذیرد. به عبارتی سازمان خصوصی سازی ضوابط بورس را رعایت می کند و سهام مذکور به قیمت گذاری جداگانه ای نیاز ندارد. فروش سهام بلوکی شرکت‌های بورسی نیز مطابق آیین نامه مصوب هیات وزیران با بهره گیری از میانگین قیمت معاملاتی سهام شرکت با پیشنهاد سازمان خصوصی سازی و تصویب هیات عالی واگذاری و درج آگهی فروش در جراید کثیرالانتشار انجام می شود .

۳ - فروش سهام شرکت‌های غیر بورسی مطابق آیین نامه مصوب هیات وزیران با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و از طریق مزایده و با تعیین قیمت پایه صورت می گیرد. کارشناسان رسمی دادگستری با استفاده از روشهای استاندارد و حرفه ای که در آیین نامه مربوط تعیین شده است، قیمت‌های پایه سهام را ارزیابی می نمایند و بر همین مبنا قیمت پایه از سوی سازمان خصوصی سازی پیشنهاد و توسط هیات عالی واگذاری به تصویب می رسد.

۴ - سازمان خصوصی سازی در هر یک از روشهای بورس یا مزایده، عرضه سهام را از طریق انتشار آگهی فروش سهام در جراید کثیرالانتشار جهت اطلاع عموم و در دو نوبت انجام می دهد. در آگهی فروش مذکور، قیمت پایه سهام؛ میزان سهام ترجیحی؛ شرایط پرداخت ثمن معامله و سایر مواردی که در قانون تصریح شده است قید می گردد. بنابراین عرضه سهام در یک فضای کاملاً رقابتی صورت می پذیرد.

سوم - مراحل بعد از واگذاری :

۱ - سازمان خصوصی سازی درواگذاری‌های عمده اعم از روش مزایده و یا بورس بر اساس آگهی منتشره و بنا به درخواست خریدار سهام را به صورت نقد و اقساط واگذار می نماید و در این شرایط ضمن اخذ وثایق لازم و تنظیم و کالت نامه رسمی محضری، سهام مورد نظر را نیز در وثیقه سازمان قرار می دهد تا به این ترتیب امکان نظارت بر خریداران پس از واگذاری ها نیز میسر باشد. سازمان خصوصی سازی بر حسب میزان سهام ترجیحی درخواست شده از سوی کارکنان و کارگران شرکت، سهام مورد نظر را با رعایت مقررات به کارگران واگذار مینماید.

۲ - سازمان خصوصی سازی ضمن عقد قرارداد واگذاری نسبت به مفاد و شرایط مندرج در قرارداد نظارت می نماید و نسبت به اخذ به موقع اقساط خریدار اقدام می نماید و در صورت عدم پرداخت به موقع اقساط اقدامات قانونی لازم را به عمل می آورد.

۳ - سازمان خصوصی سازی در دوره بازپرداخت اقساط ازسوی خریدار، مطابق قرارداد منعقد بر تصمیمات متخذه مجامع عمومی در چارچوب قرارداد منعقد نظارت می کند و هر گونه فروش اموال و داراییهای ثابت شرکت و تغییر اساسنامه منحصر با مجوز کتبی سازمان امکان پذیر است .

- ۴- سازمان خصوصی سازی در صورت اقدامات موثر و مناسب خریداران درمورد افزایش اشتغال، رشد تولید، فروش و سودآوری و نیز سرمایه گذاری های جدید، با مجوز هیات عالی واگذاری اقدام به ارایه تسهیلاتی از جمله تخفیف در سود فروش اقساطی و یا طولانی نمودن دوره بازپرداخت اقساط به مدت حداکثر دو سال دیگر می نماید .
- ۵ - سازمان خصوصی سازی در طول دوره عملیات واگذاری سهام گزارشات نظارتی لازم به مراجع دست اندرکار و سیاستگذار از جمله هیات محترم عالی واگذاری - هیات محترم وزیران - ریاست محترم جمهوری و مجلس شورای اسلامی ارایه می نماید.

نمودار گردش عملیات

۳-۲- تکالیف سازمان خصوصی سازی برای واگذاری سهام

بر اساس چارچوب مقرراتی تعریف شده، شرکتهای مادر تخصصی در خلال سالهای اجرای برنامه سوم توسعه فهرست شرکتهای زیرمجموعه خود را به تایید هیات عالی واگذاری و تصویب هیات وزیران رسانیده اند و این فهرست ها متضمن درصد سهام، سال واگذاری و روش فروش به عنوان تکالیف سازمان خصوصی سازی برای فروش سهام دولت قلمداد می گردد. اطلاعات جدول زیر وضعیت مصوبات هیات وزیران طی سالهای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۳ را در خصوص شرکتهای قابل واگذاری نشان می دهد. به موجب آمار مذکور بالغ بر ۴۵۲ مورد واگذاری سهام دولت در شرکتهای زیرمجموعه شرکتهای مادر تخصصی در دوره مورد اشاره به تصویب رسیده است که سازمان خصوصی سازی نیز متعاقباً اقدام به واگذاری سهام مذکور نموده است. لازم به توضیح است که سهام دولتی قابل واگذاری این شرکتها درصدهای مختلفی را شامل می شود و وجود یک برگ سهام دولتی در یک شرکت و یا تعلق ۱۰۰٪ سهام یک شرکت قابل واگذاری به دولت مراحل اجرایی یکسانی را طی می نماید و تصویب ۴۵۲ مورد برای واگذاری، به منزله همین میزان شرکت دولتی مصوب، نمی باشد.

تعداد موارد مصوب برای واگذاری سهام دولتی در برنامه سوم توسعه به تفکیک شرکتهای مادر تخصصی

نام شرکت مادر تخصصی	تعداد موارد مصوب برای واگذاری
سازمان خصوصی سازی	۲۱۱
ساتکاب	۹۱
سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران	۸۷
سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۲۴
شرکت ملی صنایع پتروشیمی	۱۱
شرکت ملی نفت ایران	۲
شرکت مخابرات ایران	۳
شرکت بازرگانی دولتی ایران	۸
شرکت تولید محصولات کشاورزی - دامی و منابع طبیعی	۴
شرکت خدمات کشاورزی	۳
شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور	۱
شرکت راه آهن ج.ا.ایران	۳
شرکت عمران شهرهای جدید	۳
جمع شرکتهای مصوب برای واگذاری	۴۵۲

۳- بخش دوم: عملکرد سازمان خصوصی سازی از منظر عرضه و فروش سهام دولتی

۱-۳- تعداد و ارزش سهام فروش رفته

الف- تعداد و ارزش سهام فروش رفته در برنامه سوم توسعه

خصوصی سازی در جمهوری اسلامی ایران با مفهوم واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۶۸ و در اجرای سیاست های برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ایران طراحی شده است و اقدامات اجرایی آن با تصویب نامه هیات وزیران در سال ۱۳۷۰ آغاز گردیده است.

قانون نحوه واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به ایثارگران و کارگران مصوب سال ۱۳۷۳ مجلس شورای اسلامی دور جدیدی از سازوکار خصوصی سازی را تبیین نمود و واگذاری سهام دولتی از سال ۱۳۷۴ با رویکرد این قانون ادامه یافت. تبصره های ۳۵ قوانین بودجه سنواتی ۱۳۷۷ لغایت ۱۳۷۹ کل کشور نیز مجموعه ای دیگر از مقررات مربوط به نحوه واگذاری سهام دولت بوده است که دور دیگری از واگذاری را موجب گردید.

قوانین یاد شده به عنوان مجموعه ای که بعضاً نیز با جهت گیری های متفاوت از هم تلقی می گردند، مبنای قانونی و مقرراتی برنامه واگذاری سهام دولتی را در سال های قبل از برنامه سوم توسعه تشکیل داده اند که این مجموعه توسط وزارتخانه های مربوط و دستگاه های واگذارنده مورد اجرا قرار گرفته است. از سال ۱۳۸۰ نیز واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت در چارچوب قانون اخیرالذکر توسط سازمان خصوصی سازی در حال انجام می باشد.

بنابراین سازمان خصوصی سازی در طول سال های ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۳ اقدام به فروش سهام شرکت های زیرمجموعه خود و به وکالت از سایر شرکت های مادر تخصصی به یکی از دو روش بورس یا مزایده نموده است. جدول بعدی در برگیرنده تعداد و ارزش سهام واگذار شده در شرکت های متعلق به سازمان و به وکالت از سایر شرکت های مادر تخصصی در طول سال های اجرای برنامه سوم توسعه می باشد. همانطور که در این جدول قابل مشاهده است:

- شرکت های مادر تخصصی که در سال های مذکور، واگذاری سهام از آنها در جریان بوده است، تعداد ۹ شرکت می باشد که در مقایسه، تعداد ۱ شرکت در سال ۱۳۸۰، تعداد ۴ شرکت در سال ۱۳۸۱، تعداد ۵ شرکت در سال ۱۳۸۲، و تعداد ۸ شرکت مادر تخصصی در سال ۱۳۸۳ نشان دهنده حرکت رو به رشد میزان مشارکت شرکت های مادر تخصصی در طول برنامه سوم توسعه می باشد. به لحاظ اینکه سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۷۹ مجری فروش سهام دولت به وکالت از سایر شرکت های مادر تخصصی نبوده است. لذا صرفاً اطلاعات موجود سال مورد نظر ارائه شده است.

- در مجموع اقدامات در راستای اجرای برنامه سوم توسعه، از سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۳ بالغ بر تعداد ۱۸۳۶۵۶۴۷۶۳ سهام دولت و طی ۵ ساله ۱۳۷۹ لغایت ۱۳۸۳ سهام دولتی به ارزش ۲۱۰۴۵۷۷۹ ریال به فروش رسیده است.

- ۵۰٪ ارزش واگذاری های مورد نظر به عنوان سهم شرکت های مادر تخصصی از وجوه حاصل از خصوصی سازی به شرکت های مادر تخصصی به منظور اصلاح ساختار شرکت های قابل واگذاری بازپرداخت گردیده و ۵۰٪ مابقی به منظور تقویت خزانه کشور به حساب خزانه منظور شده است.

- بسیاری از واگذاریهای بلوکی مزایده‌ای و بورسی با روش نقد و اقساط صورت گرفته است که در آمار ارائه شده جدول بعد آثار سود فروش اقساطی قابل دریافت ناشی از قرارداد فروش اقساطی مربوط نشان داده نشده است.

جدول ۱-۱-۳: تعداد و ارزش سهام واگذارشده

ب- تعداد و ارزش سهام فروش رفته در سال ۱۳۸۳

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۸۳، در جداول این قسمت، که در برگیرنده تعداد و ارزش سهام واگذار شده متعلق به سازمان و به وکالت از سایر شرکتهای مادر تخصصی به تفکیک روش واگذاری (بورس و مزایده) ارائه شده است. بر این اساس می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- در طول سال ۱۳۸۳ میزان ۸۸/۵ درصد تعداد سهام مورد واگذاری و ۹۱/۳ درصد ارزش واگذاریها از طریق بورس به صورت بلوکی و تدریجی یا واگذاری به عموم مردم صورت گرفته است که تأمین کننده مشارکت عمومی در خصوصی سازی به عنوان یکی از اهداف اساسی آن با استفاده از شفاف ترین روش واگذاری می باشد. در این سال فقط ۱۱/۵ درصد تعداد سهام و ۸/۷ درصد ارزش واگذاری ها به روش مزایده بوده است و از سایر روشهای واگذاری از جمله روش مذاکره استفاده نشده است.

- ارزش سهام فروش رفته در سال ۱۳۸۳ به ترتیب افزایشی معادل ۶۹۷۱ و ۳۸۷۵ میلیارد ریال نسبت به سالهای ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ را نشان می دهد و بیانگر کاهش معادل ۲۰۱۹ میلیارد ریال نسبت به سال ۱۳۸۲ می باشد. البته این مسئله با توجه به تلاش چندین برابری سازمان خصوصی سازی در آماده سازی، قیمت گذاری و عرضه سهام (رجوع به قسمت ب بخش ۲-۳) و جدول شماره (۳) پیوست گزارش، به عنوان یک نکته ضعف تلقی نمیشود زیرا علت اصلی آن را می توان نامناسب بودن وضعیت بخش تقاضا به دلایل مختلف از جمله مشکلات بازار سرمایه کشور دانست. به عنوان مثال می توان به رشد بسیار پایین ۷ درصدی شاخص کل بورس در طول سال ۱۳۸۳ در مقابل رشد بسیار بالای ۱۲۵ درصدی این شاخص در طول سال ۱۳۸۲ اشاره نمود که گویای بی رونقی کم نظیر بازار بورس در سال گذشته می باشد.

- در این سال، بیشترین ارزش فروش یعنی ۵۷/۳۶ درصد متعلق به شرکت مادر تخصصی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و کمترین ارزش فروش متعلق به شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران می باشد.

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۸۳ بر اساس روش واگذاری

نوع واگذاری	تعداد-ارزش	تعداد سهام	ارزش سهام (میلیون ریال)	روش
بورس	۶۲۰،۱۵۷،۰۰۱	۸۸،۵	۶،۳۸۶،۸۸۸	۹۱،۳
مزایده	۸۰،۱۵۶،۶۵۹	۱۱،۵	۶۰۶،۱۰۵	۸/۷
جمع کل	۷۰۰،۳۱۳،۶۶۰	۱۰۰	۶،۹۹۲،۹۹۳	۱۰۰

جدول ۳-۱-۲: تعداد و ارزش شرکتهای فروش رفته تفکیک شده به مادر تخصصی

وضعیت تفصیلی عملکرد سال ۱۳۸۳ در خصوص واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت به شرح جداول ۳ گانه پیوست این گزارش ارائه شده است:

- جدول شماره (۱)، وضعیت فروش سهام از طریق بورس و مزایده را در سال ۱۳۸۳، به تفکیک شرکتهای مادر تخصصی و نوع فروش (تدریجی، ترجیحی، بلوکی) روشن میکند. بر این اساس فروش بالغ بر تعداد ۷۰۰ میلیون سهم به ارزش حدود ۷۰۰۰ میلیارد ریال به صورتهای مختلف فوق در سال ۱۳۸۳ انجام پذیرفته است.
- جدول شماره (۲) نشانگر آن است که واگذاری سهام دولت در ۱۶۵ شرکت برای عموم مردم از طریق بورس و مزایده در نیمه دوم سال ۱۳۸۳ آگهی شده است. روز برگزاری ۱۵۳ مزایده در سال ۱۳۸۳ و برای ۱۲ مزایده فروردین ماه ۱۳۸۴ بوده است.
نکته (۱): تعداد ۸۴ مزایده (حدود ۵۵ درصد) با استقبال مواجه شده و منجر به فروش شده است و تعداد ۶۹ مزایده (حدود ۴۵ درصد) به فروش نرفته است. ارزش مزایده های فروش رفته ۵۴۵۴ میلیارد ریال (۳۰/۳۸ درصد) و ارزش مزایده های فروش نرفته ۱۲۴۹۶ میلیارد ریال (۶۹/۶۲ درصد) بوده است.
- نکته (۲): در سه سال اول تشکیل سازمان خصوصی سازی (۱۳۸۰-۱۳۸۲)، بر اساس گزارشات عملکرد، تنها ۱۷ مورد مزایده برگزار شده است. بدین ترتیب مزایده های آگهی شده سازمان در سال ۸۳، ۹/۷ برابر عملکرد مجموع سنوات فوق بوده است.
- جدول شماره ۳ گویای آن است که سهام ۲۴۰ شرکت در سال ۱۳۸۳ عرضه شده است. از این تعداد، سهام دولت در ۱۲۴ شرکت به صورت کامل و در ۳۵ شرکت بورسی، تا قسمتی از سهام متعلق به دولت فروش رفته است. در ۲۶ شرکت بورسی به دلیل بسته بودن نماد و نیز در ۵۵ شرکت غیر بورسی به دلیل عدم استقبال از مزایده برگزار شده، فروش سهام صورت پذیرفته است.

۲-۳- تعداد شرکتهای فروش رفته

الف- تعداد شرکتهای فروش رفته در برنامه سوم توسعه

سازمان خصوصی سازی در هر سال اقدام به واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به یکی از دو روش بورس و مزایده می نماید. خلاصه عملکرد حاصل از اقدامات مذکور طی سالهای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۳ به ترتیب جدول زیر نشان داده شده است. میزان سهام دولتی در شرکتهای مشمول واگذاری درصدهای مختلفی از سهام را شامل می شود که ممکن است از درصدهای کمتر از یک تا یکصد درصد آن باشد. بنابراین تعداد شرکتهای فروش رفته در جدول زیر الزاماً به منزله واگذاری تمام سهام یک شرکت نمی باشد بلکه بیانگر آن است که تعدادی یا کل سهام دولتی موجود در شرکت، در سال مورد نظر در معرض فروش قرار گرفته است. لازم به توضیح است که سازمان خصوصی سازی در طول برنامه سوم توسعه هیچگونه واگذاری سهام به روش مذاکره ای نداشته است.

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی بر اساس تعداد شرکتهای فروش رفته به تفکیک روش واگذاری (۱۳۸۰-۱۳۸۳)

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳
روش واگذاری				
تعداد شرکتهای فروش رفته از طریق بورس	۱۱	۴۱	۴۹	۹۸
سهام نسبی روش بورس (درصد)	۱۰۰٪	۹۳٫۱۸٪	۸۳٪	۶۲٪
شرکتهای فروش رفته از طریق مزایده	۰	۳	۱۰	۶۰
سهام نسبی روش مزایده (درصد)	۰٪	۶٫۸۲٪	۱۷٪	۳۸٪
جمع شرکتهای فروش رفته	۱۱	۴۴	۵۹	۱۵۸

همانطور که در این جدول قابل مشاهده است:

- عملکرد سازمان خصوصی سازی در طول برنامه سوم توسعه، نشانگر روند رو به رشد واگذاریها از لحاظ تعداد شرکتهای فروش رفته میباشد به گونه ای که در مقایسه وضعیت فروش انجام شده، ۱۱ شرکت در سال ۱۳۸۰، ۴۴ شرکت در سال ۱۳۸۱، ۵۹ شرکت در سال ۱۳۸۲ و ۱۵۸ شرکت در سال ۱۳۸۳ نشان دهنده رشد چندین برابری تعداد شرکتهای فروش رفته در طول این مدت میباشد.
- در دوره مزبور، رشد تعداد شرکتهای فروش رفته از طریق مزایده دارای پیشرفتی قابل توجه میباشد به گونه ای که در مقایسه، صفر شرکت در سال ۱۳۸۰، ۳ شرکت در سال ۱۳۸۱، ۱۰ شرکت در سال ۱۳۸۲ و ۶۰ شرکت در سال ۱۳۸۳، نشان دهنده رشد فزاینده شرکتهای فروش رفته از طریق مزایده در طول برنامه سوم توسعه میباشد.

- روند رو به رشد تعداد شرکتهای فروش رفته از طریق بورس نیز، بیانگر عملکرد مثبت سازمان خصوصی سازی در طول این مدت میباشد.

نتایج بررسی عملکرد سازمان خصوصی سازی در ارتباط با تعداد شرکتهای فروش رفته بر اساس شرکتهای مادر تخصصی، بر اساس جدول وضعیت زیر قابل بررسی می باشد:

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی بر اساس تعداد شرکتهای فروش رفته به تفکیک شرکتهای مادر تخصصی (۱۳۸۰ تا ۱۳۸۳)

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳
شرکت مادر تخصصی				
سازمان خصوصی سازی	۱۱	۳۶	۲۶	۸۷
سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران	-	۵	۱۲	۱۶
شرکت شهرک های صنعتی ایران	-	۱	-	-
شرکت مخابرات ایران	-	-	-	۳
سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	-	۲	۶	۷
ساتکاب	-	-	۱۲	۴۲
شرکت ملی صنایع پتروشیمی	-	-	۳	۱
شرکت خدمات کشاورزی	-	-	-	۱
شرکت بازرگانی دولتی ایران	-	-	-	۱
جمع شرکتهای فروش رفته	۱۱	۴۴	۵۹	۱۵۸

- از نظر تعداد شرکتهای واگذار شده در طول دوره ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۳، سازمان خصوصی سازی دارای بالاترین میزان شرکتهای فروش رفته و شرکت ساتکاب در رتبه بعدی قرار دارد.
- مقایسه شرکتهای واگذار شده زیرمجموعه سازمان خصوصی سازی مبنی بر ۱۱ شرکت در سال ۱۳۸۰، ۳۶ شرکت در سال ۱۳۸۱، ۲۶ شرکت در سال ۱۳۸۲ و ۸۷ شرکت در سال ۱۳۸۳، بیانگر رشدی قابل توجه در طول برنامه سوم توسعه از این لحاظ میباشد.

ب- تعداد شرکتهای فروش رفته در سال ۱۳۸۳

یکی از شاخصهای مهمی که میتواند بیانگر عملکرد سازمان خصوصی سازی باشد تعداد شرکتهای عرضه شده توسط این سازمان است زیرا عرضه شرکتهای نیازمند سپری کردن فرآیند طولانی آماده سازی سهام از جمله اخذ مصوبات قانونی شرکتهای قابل واگذاری، دریافت و کالتنامه فروش از شرکتهای مادر تخصصی، دریافت اوراق سهام، تعیین قیمت پایه سهام (برای سهامی که از طریق مزایده به فروش میرسد و شرکتهای بورسی بلوکی)، مشخص کردن نحوه بلوک بندی سهام و چگونگی فروش نقد یا نقد و اقساط آن، تعیین میزان سهام تدریجی و ترجیحی قابل واگذاری و بازاریابی سهام مذکور و انتشار آگهی عرضه در حداقل ۲ روزنامه کثیرالانتشار در دو نوبت، میباشد که تمام اینها نیاز به فرآیندی بسیار وقت گیر و طاقت فرسا دارد. بر این اساس عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۸۳ در ارتباط با آماده سازی سهام مصوب و تعیین قیمت پایه آن، عرضه سهام یاد شده و واگذاری نهایی آن در جدول زیر قابل مشاهده است:

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی بر اساس تعداد شرکتهای عرضه شده و فروش رفته، به تفکیک شرکتهای مادر تخصصی در

سال ۱۳۸۳

سال	عرضه شده	درصد	فروش رفته	درصد
سازمان خصوصی سازی	۱۲۰	۵۰٪	۸۷	۵۵٪
سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران	۳۸	۱۵٪/۸	۱۶	۱۰٪/۲
شرکت مخابرات ایران	۳	۱٪/۲	۳	۱٪/۹
سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۱۳	۵٪/۴	۷	۴٪/۴
ساتکاب	۵۶	۲۳٪/۳	۴۲	۲۶٪/۷
شرکت ملی صنایع پتروشیمی	۳	۱٪/۲	۱	۰٪/۶
شرکت خدمات کشاورزی	۳	۱٪/۲	۱	۰٪/۶
شرکت بازرگانی دولتی ایران	۲	۰٪/۰۱	۱	۰
راه آهن جمهوری اسلامی ایران	۱	۰	۰	۰
راه داری و حمل و نقل جاده ای	۱	۰	۰	۰٪/۶
جمع کل	۲۴۰	۱۰۰٪	۱۵۸	۱۰۰٪

همانطور که در جدول بالا مشخص است:

- در سال ۱۳۸۳، تعداد شرکتهای عرضه شده زیر مجموعه سازمان خصوصی سازی تعداد ۱۲۰ شرکت یعنی ۵۶/۸ درصد کل شرکتهای مصوب و مکلف به واگذاری متعلق به سازمان خصوصی سازی، در طول برنامه سوم توسعه میباشد که از این تعداد، ۸۷ شرکت یعنی ۷۲/۵ درصد شرکتهای عرضه شده در سال ۱۳۸۳ به فروش رسیده است. این تعداد شرکتهای فروش رفته زیرمجموعه سازمان خصوصی سازی از کل شرکتهای فروش رفته در طول برنامه سوم توسعه بیشتر می باشد.
- در طول سال مذکور، بیشترین تعداد شرکتهای عرضه شده و فروش رفته، متعلق به شرکتهای مادر تخصصی سازمان خصوصی سازی و شرکت ساتکاب می باشد که درصدهای مربوطه در جدول فوق الذکر قابل مشاهده است.
- در این سال، مجموعاً ۲۴۰ شرکت عرضه شده است که برابر ۵۳/۰۹ درصد کل شرکتهای دولتی و متعلق به دولت مصوب و مکلف به واگذاری در طول برنامه سوم توسعه می باشد. به عبارتی سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۸۳، ۲۴۰ شرکت را که در طول اجرای برنامه سوم توسعه واگذاری آنها توسط مراجع ذیربط به تصویب رسیده است، با نگرش اجرایی نمودن مصوبات در معرض آماده سازی، عرضه و فروش قرار داده است که یک پیشرفت و جهش فوق العاده محسوب میگردد و نشانگر تلاش کلیه دست اندرکاران واگذاری در این سال می باشد.

۳-۳- تعداد شرکت‌هایی که در برنامه سوم توسعه سهام دولتی آنها به صفر تقلیل یافته است

یکی از اهداف اصلی واگذاری‌ها، کاهش تصدی غیرضرور دولت و عدم حضور دولت در شرکت‌های مشمول واگذاری است که این امر با فروش کامل سهام دولت در اینگونه شرکت‌ها تحقق می‌پذیرد. از جمله مزایای مهم این امر رهایی کارگزاران و مدیران دولتی از بنگاهداری و اهتمام بیشتر در امور زیربنایی و حاکمیتی کشور می‌باشد. از رهگذر اقدامات این سازمان طی سنوات ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۳، سهام دولت در شرکت‌ها به شرح جدول زیر به صفر تقلیل یافته است و در حال حاضر می‌توان اظهار نمود که هیچگونه سهم دولتی در این شرکت‌ها وجود ندارد.

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی‌سازی بر اساس تعداد شرکت‌هایی که سهام دولتی آنها

در اثر واگذاری به صفر تقلیل یافته است (۱۳۸۰-۱۳۸۳)

سال	تعداد شرکت‌های زیرمجموعه سازمان خصوصی سازی	تعداد شرکت‌های زیرمجموعه سایر شرکت‌های مادر تخصصی	جمع
۱۳۸۰	۱	۰	۱
۱۳۸۱	۱۴*	۲	۱۶
۱۳۸۲	۵	۱۳	۱۸
۱۳۸۳	۶۹	۵۵	۱۲۴
جمع	۸۹	۷۰	۱۵۹

چنانچه در این جدول قابل ملاحظه است صرفنظر از ارقام ریالی به دست آمده از واگذاری‌های سال ۱۳۸۳، کوشش‌های انجام یافته در این سال از حیث اهداف مدنظر برای کاهش حجم تصدی و رهایی دولت از فعالیت‌های غیرضرور قابل توجه بوده است و تنها در همین سال میزان صفر شدن سهام دولت در شرکت‌های زیرمجموعه شرکت‌های مادر تخصصی و سازمان خصوصی‌سازی، بیش از ۳/۵ برابر مجموع سه سال گذشته بوده است. در این میان میزان صفر شدن سهام در ۶۹ شرکت زیر مجموعه سازمان خصوصی سازی رکوردی بی نظیر می باشد که این امر ناظر بر توجه سازمان در سال جاری برای اجرای مصوبات هیات وزیران برای واگذاری شرکت‌ها که در چند سال گذشته به طور کامل اجرا نشده است، بوده و بیانگر تلاش چندین برابری کلیه دست‌اندرکاران امر خصوصی‌سازی در سال ۱۳۸۳ می باشد.

نکته (۱): در ۲۹ سال فعالیت سنوات قبل سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق و سازمان خصوصی سازی، سهام اصالتی متعلق به سازمان خصوصی سازی در ۶۱ شرکت به صورت کامل به فروش رفته است (که شامل ۱۳ مورد در قالب رد دیون دولت به صندوق ذخیره فرهنگیان نیز می باشد)، در حالیکه در سال ۱۳۸۳

* در سال ۱۳۸۱ سهام دولتی متعلق به سازمان خصوصی‌سازی در «۱۳» شرکت زیرمجموعه نیز بابت رد دیون دولت به صندوق ذخیره فرهنگیان منتقل شده است و عمدتاً شرکت‌ها در زمره شرکت‌های فاقد سهام دولتی قرار گرفته‌اند.

سهام اصالتی متعلق به سازمان خصوصی سازی در ۶۹ شرکت به صورت کامل فروخته شده است که از عملکرد ۲۹ سال گذشته بالاتر است.

نکته (۲): فروش کامل سهام متعلق به سایر شرکتهای مادر تخصصی در ۵۵ شرکت نیز در عملکرد سالهای گذشته سازمان بی سابقه بوده است (از جمله فروش کامل سهام در ۳۸ شرکت متعلق به شرکت مادر تخصصی ساتکاب) که این امر بیانگر تلاش وافر کلیه مسئولان امر خصوصی سازی در سال مورد گزارش نسبت به انجام وظایف قانونی آنها، می باشد.

۳-۴- اهداف درآمدی بودجههای سنواتی و عملکرد واگذاری سهام

به طور معمول، ارزیابی عملکرد واگذاری توسط سازمان در هر سال از نگاه درآمدی، برپایه تکالیف بودجه ای همان سال ارزیابی می شود. از این دیدگاه گزارش آماری عملکرد واگذاریها در قانون برنامه سوم توسعه و مقایسه آن با تکالیف بودجه هر سال به شرح زیر می باشد.

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف درآمدی واگذاری ها بر اساس برنامه سوم توسعه و قوانین

بودجه (۱۳۸۰-۱۳۸۳)

سال	درآمد پیش بینی شده در بودجه (میلیارد ریال)	ارزش واگذاری (میلیارد ریال)	وصولی خزانه از واگذاری ها (میلیارد ریال)
۱۳۸۰	۱۲۰۰	۲۰۱	۹۳/۶
۱۳۸۱	۶۰۰۰	۳۱۳۱	۱۰۵۰
۱۳۸۲	۷۰۰۰	۹۰۱۲	۲۳۲۶
۱۳۸۳	۱۱۰۰۰	۶۹۹۲	۲۹۴۵/۲

اختلاف ارزش واگذاری ها در هر سال و وصولی خزانه در همان سال، ناشی از فروشهای نقد و اقساط سهام می باشد که موجب می گردد برخی از ارقام فروش در سنوات آتی وصول گردند، همچنین اقساط وصولی ناشی از فروشهای قسطی سالهای گذشته نیز در وصولی سال مربوط درج می گردند. بنابراین عملکرد سازمان خصوصی سازی در مقایسه با وظایف بودجه ای آن، در طول دوره مذکور را می توان به شرح زیر عنوان نمود:

- میزان درآمد عمومی پیش بینی شده مصوب ناشی از فروش سهام دولتی و متعلق به دولت بموجب قوانین بودجه ای، از سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۳ به ترتیب ۱۲۰۰، ۶۰۰۰ و ۷۰۰۰ و ۱۱۰۰۰ میلیارد ریال تعیین گردیده است.
- برای تحقق ارقام مذکور مطابق احکام ماده ۱۹ قانون برنامه سوم توسعه، در هر سال می بایستی دو برابر میزان مصوب فوق الذکر به صورت نقدی واگذاری صورت می گرفت.
- میزان تحقق درآمد عمومی ناشی از فروش سهام دولتی در سنوات ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۳ به ترتیب ۹۳/۶، ۱۰۵۰، ۲۳۲۶ و ۲۹۴۵/۲ میلیارد ریال یعنی ۷/۸، ۱۷/۵، ۳۳/۲۲ و ۲۶/۷۷ درصد نسبت به میزان پیش بینی مصوب بوده است.

۳-۵- واگذاری سهام ترجیحی به کارگران و کارکنان

بر مبنای ماده ۱۶ قانون برنامه سوم توسعه و آئین نامه اجرایی مرتبط با آن، به کارگران و کارکنان واحدهای مورد واگذاری حداکثر به میزان ۱۵ درصد از سهام قابل واگذاری، سهم ترجیحی تعلق می گیرد که به ازاء هر نفر حداکثر معادل

۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال سهام با اقساط پنج ساله و دریافت حداقل ۲۵ درصد نقد و به قیمت معادل میانگین قیمت اسمی و قیمت روز سهام، واگذار می گردد. در مدت زمانی که سهام ترجیحی بواسطه فروش اقساطی آنها در وثیقه سازمان خصوصی سازی می باشد، سود سالیانه این سهام به کارگر تعلق گرفته و به عنوان تأدیه بخشی از بدهی کارگران در نظر گرفته می شود. در این میان کارگران از مزیت های بر اساس زیر برخوردار می گردند:

- ۱- مزیت حاصل از تفاوت بین قیمت میانگین و قیمت روز سهام
 - ۲- برخورداری از یک وام معادل حداکثر ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال با یک کارمزد دو درصدی
 - ۳- دریافت سود سالیانه سهام با اینکه این سهام در وثیقه سازمان خصوصی سازی می باشد
- بر پایه ماده قانونی یاد شده عملکرد واگذاری سهام ترجیحی به کارگران و کارکنان واحدهای واگذار شده توسط سازمان خصوصی سازی منطبق بر جدول زیر می باشد. مزیت دریافتی سرانه هر کارگر بر مبنای بند (۱) فوق در جدول قابل مشاهده می باشد. سایر مزیت های سهام ترجیحی به عنوان مزیت نهفته تلقی می شوند.

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران و کارکنان

در اجرای قانون برنامه سوم توسعه (۱۳۸۳-۱۳۸۰)

تعداد و ارزش - سال واگذاری	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳
تعداد سهام واگذار شده	۲,۰۲۸,۶۵۰	۴,۰۷۹,۹۲۴	۱۳,۴۹۱,۹۲۸	۱۲,۵۳۱,۸۰۶
تعداد کارگرانی که صاحب سهم شده اند	۱۷۷۶	۵۲,۵۷۱	۱۹,۵۱۲	۱۶,۱۴۶
سرانه دریافتی کارگران (سهم)	۱,۱۴۲	۷۷۶	۶۹۱/۴۶	۷۷۶/۱۵
ارزش سهام واگذار شده به قیمت روز (میلیون ریال)	۹,۶۲۹	۱۸۳,۸۲۸	۹۹,۹۴۴	۶۰,۷۰۹/۱
ارزش کل سهام واگذار شده به قیمت میانگین (میلیون ریال)	۵,۸۳۰	۱۱۲,۸۱۷	۵۶,۷۷۷	۴۳,۳۴۱/۵
کل مزیت دریافتی (میلیون ریال)	۳,۷۹۹	۷۱,۰۱۱	۴۳,۱۶۷	۱۷,۳۶۷/۶
مزیت دریافتی سرانه هر کارگر (ریال)	۲,۱۳۹,۰۷۶	۱,۳۵۰,۷۶۳	۲,۲۱۲,۳۳۱	۱,۰۷۵,۶۵۹/۶

- در سال ۱۳۸۰ تعداد ۲,۰۲۸,۶۵۰ سهم ترجیحی به ۱۷۷۶ نفر از کارگران و کارکنان ۸ شرکت مورد واگذاری به ارزش ۵,۸۳۰ میلیون ریال به قیمت میانگین واگذار گردید که در مقایسه با ارزش روز سهام واگذار شده مزیت سرانه ای معادل ۲,۱۳۹,۰۷۶ ریال برای هر کارگر را نشان می دهد .
- در سال ۱۳۸۱ تعداد ۴,۰۷۹,۹۲۴ سهم ترجیحی به ۵۲,۵۷۱ نفر از کارگران و کارکنان ۳۹ شرکت مورد واگذاری به ارزش ۱۱۲,۸۱۷ میلیون ریال و به قیمت میانگین، واگذار گردید که در مقایسه با ارزش روز سهام واگذار شده مزیت سرانه ای معادل ۱,۳۵۰,۷۶۳ ریال برای هر کارگر را نشان می دهد .
- در سال ۱۳۸۲ تعداد ۱۳,۴۹۱,۹۲۸ سهم ترجیحی به ۱۹,۵۱۲ نفر از کارگران و کارکنان ۴۴ شرکت مورد واگذاری به ارزش ۵۶,۷۷۷ میلیون ریال به قیمت میانگین، واگذار گردید که در مقایسه با ارزش روز سهام واگذار شده مزیت سرانه ای معادل ۲,۲۱۲,۳۳۱ ریال برای هر کارگر را نشان می دهد .

- در سال ۱۳۸۳ تعداد ۱۲۵۳۱۸۰۶ سهم ترجیحی به ۱۶۱۴۶ نفر از کارگران و کارکنان ۷۰ شرکت مورد واگذاری به ارزش ۴۳۳۴۱/۵ میلیون ریال به قیمت میانگین واگذار گردید که در مقایسه با ارزش روز سهام واگذار شده مزیت سرانه ای معادل ۶/۶۵۹/۱۰۷۵ ریال برای هر کارگر را نشان می دهد.

۳-۶- واگذاری قطعی سهام به کشاورزان، کارگران و ایثارگران، موضوع باقیمانده وظایف سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق

در اجرای وظایف باقیمانده از سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق که با هدف سهیم کردن کارگران در مالکیت کارخانجات با اعطاء اعتبار و تسهیلات و انجام هرگونه اقداماتی که منجر به گسترش مالکیت واحدهای تولیدی در سطح کشور شود و در راستای اجراء قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی مصوب سال ۱۳۵۴ و تبصره بند ۳ تصویبنامه شماره ۵۲۸۳/ت/۱۰۹هـ مورخ ۱۳۷۰/۳/۲۹ هیأت محترم وزیران و نیز قانون نحوه واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به ایثارگران مصوب ۱۳۷۳ مجلس شورای اسلامی، انجام می شود، امر آزادسازی سهام اعتباری

متعلق به کارگران و کشاورزان در سال مورد نظر انجام یافت. بر این اساس تعداد ۴۰/۹۴ میلیون سهم از سهام ۱۱۱ شرکت زیر مجموعه سازمان خصوصی سازی به ارزش ۳۱۵٫۵۶۹ میلیون ریال به صورت تحویل قطعی به ۵۹٫۱۷۷ نفر از کارگران، ایثارگران و کشاورزان در سال ۱۳۸۳ واگذار شد.

۳-۲- سایر اقدامات

• توجه خاص به واگذاری سهام تدریجی

همانطور که در جدول شماره (۱) پیوست قابل مشاهده است تعداد ۲۶۷٫۰۹۲٫۶۱۸ سهم معادل ۳۸٪ کل تعداد سهام واگذار شده و ۱٫۵۶۱٫۸۲۸ میلیون ریال بالغ بر ۲۲٪ ارزش کل واگذاریها به صورت تدریجی یعنی واگذاری به عموم مردم از طریق بورس انجام پذیرفته است که نشان دهنده افزایش مشارکت عمومی در سهام دولتی می باشد. واگذاری سهام تدریجی به این ترتیب فعالیت عمده ای از عوامل اجرایی سازمان را به خود اختصاص داده و این سازمان در اکثر روزهای فعالیت بورس در سال ۱۳۸۳ بعنوان یک عرضه کننده عمده سهام در بازار حضور داشته است.

• اصلاح و ارتقاء مقررات مرتبط با عملیات خصوصی سازی

در جهت تسهیل و تسریع فرآیند واگذاری سهام آئین نامه های مربوط به ماده (۲۴) و بند (و) ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه، موضوع قیمت گذاری سهام، به طور کامل تدوین و به تصویب مراجع قانونی ذیربط رسید و آئین نامه اجرایی ماده ۱۵ و بند (ه) ماده (۱۴) قانون اخیرالذکر، در خصوص نحوه عملیات فروش و دریافت ثمن معامله، وکالت نامه فیمابین سازمان و شرکتهای مادر تخصصی، قرارداد فروش سهام فیمابین سازمان و خریداران، ضوابط اخذ حق الوکاله و کارمزد فروش سهام، دستورالعمل نحوه واگذاری سهام ترجیحی، ضوابط نحوه بلوک بندی سهام و تعیین فروش سهام نقد یا نقد و اقساط، تسهیل ساز و کار اخذ ثمن معامله و ایفاد حصه شرکتهای مادر تخصصی، فرآیندهای اجرایی قیمت گذاری و تعیین قیمت پایه سهام.

• برگزاری مزایده های فروش عمده سهام در بورس و مزایده

به منظور تسریع در فروش سهام که مصوبات قانونی آن از سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۳ اخذ شده لیکن تا سال مذکور به منصفه اجرا درنیامده بود، امر قیمت گذاری و فروش سهام مذکور با اولویت در دستور کار قرار گرفت که از رهگذر تلاش در این جهت، ۴۰ مزایده در بورس و ۱۲۵ مزایده خارج از بورس (عمدتاً در ۶ ماهه دوم سال ۱۳۸۳) برگزار گردید که منجر به فروش مطلوب سهام گردید.

• افزایش شرکتهای مادر تخصصی که فعالیت واگذاری در سال ۱۳۸۳ داشته اند

در اثر تعامل مناسب با شرکتهای مادر تخصصی و برگزاری نشست های مشترک همکاری و پیگیری موضوعات، در این سال تعداد ۸ شرکت مادر تخصصی در فعالیت واگذاری شرکتهای مشارکت نموده و با ارائه وکالت فروش سهام، اجازه فروش سهام متعلق به خود را ارائه کرده اند که بیشترین میزان مشارکت در سالهای اخیر میباشد.

• اصلاح تشکیلات سازمانی متناسب با کارکردهای موجود و بکارگیری اشخاص توانمند و مجرب در راستای اهداف و وظایف سازمانی

در راستای این هدف مجموعه پستها، اهداف و وظایف سازمانی سازمان خصوصی سازی اصلاح و به تصویب مجمع سازمان رسیده است. ضمن آنکه با بکارگیری نیروهای مجرب در تقویت توان اجرایی سازمان نیز اهتمام شده است و کماکان بهبود توان کارشناسی و اجرایی سازمان در برنامه سالهای آتی نیز قرار دارد.

• برگزاری اولین اجلاس رؤسای خصوصی سازی کشورهای عضو اکو

این همایش در تیر ماه سال ۱۳۸۳ با حضور مسؤولان خصوصی سازی کشورهای عضو سازمان همکاریهای اقتصادی اکو برگزار گردید که در نهایت منجر به تدوین پیش نویس طرح کاری این نهاد در زمینه خصوصی سازی که در برگیرنده وظایف و اقدامات آتی مشترک کشورهای عضو می باشد گردید. بر اساس تفاهم های انجام شده سازمان خصوصی سازی

به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران عهده دار برگزاری اولین نشست کارشناسان ارشد خصوصی سازی کشورهای عضو اگو در سال ۱۳۸۴ خواهد بود.

• بازاریابی سهام عمده شرکتهای نسبتاً بزرگ برای خریداران خارجی و یا صاحبان سرمایه داخل کشور

در این زمینه امر بازاریابی سهام بصورت انجام مذاکرات حضوری با صاحبان سرمایه داخلی و علاقه مندان خارجی برای مشارکت در برنامه خصوصی سازی ایران و تهیه فهرست شرکتهای بزرگ قابل واگذاری و ارسال آن برای این مراجع در دستور کار سازمان قرار گرفت و به همراه درج آگهی فروش سهام در روزنامه، اطلاعات لازم و فهرست شرکتهای مورد فروش برای خریداران بالقوه داخل و خارج کشور ارسال گردیده است.

• انجام وظایف دبیرخانه ای هیات عالی واگذاری

سازمان خصوصی سازی با عنوان دبیرخانه هیات عالی واگذاری در سال ۱۳۸۳ نیز کماکان وظایف در نظر گرفته شده در قانون برای این دبیرخانه را انجام داده و ضمن برگزاری مرتب جلسات این هیات نسبت به دعوت از اعضاء ذیربط و ارسال مصوبات برای آنان اقدام نموده است.

همچنین اقداماتی چون:

تهیه پیش نویس لایحه خصوصی سازی و ارجاع آن به مراجع ذیربط به منظور طی مراحل تصویب، بهبود مقررات داخلی سازمان از جمله اصلاح آئین نامه های معاملاتی، استخدامی، رفاهی و ... ، راه اندازی سامانه اینترنتی سازمان و نیز ارتقاء توان اتوماسیون از طریق استفاده بیشتر از تجهیزات سخت افزار و تدارک سیستم یکپارچه نرم افزاری و نیز انجام باقیمانده وظایف سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق از جمله سایر اقدامات این سازمان در سال ۱۳۸۳ بوده است.

۴- بخش سوم: ارزیابی عملیات

۱- ۴- نظارت بر امر واگذاریها

به موجب ماده ۱۲ قانون برنامه سوم توسعه، نظارت بر فرآیند واگذاری در زمره اهداف تشکیل هیات عالی واگذاری تعیین شده و این هیات به موجب بند "ج" ماده (۱۴) قانون مذکور موظف است ضمن نظارت بر فرآیند واگذاری نسبت به ارائه گزارشهای نظارتی شش ماهه به رئیس محترم جمهوری و مجلس شورای اسلامی، شامل تجزیه و تحلیلها، بررسی نقاط قوت و ضعف و بازخوردهای فرآیند و راهکارهای پیشبرنده اقدام نماید. این سازمان به عنوان دبیرخانه هیات یاد شده در اجرای مفاد این بند همواره گزارشات لازم را تهیه و به مراجع ذیربط ارائه نموده است. جدای از مورد یاد شده فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه در خصوص نظارت بر واگذاری سهام خصوصی شده حکم صریحی ندارد. گرچه لازم

به ذکر است اعمال نظارت بر شرکت‌های خصوصی شده هنگامی بر سازمان خصوصی‌سازی به عنوان یک تکلیف درمی‌آید که اولاً واگذاری سهام شرکت‌های دولتی امکان نظارت سازمان بر خریداران که عهده‌دار مدیریت شرکت نیز شده باشند را فراهم نماید، به عبارتی در موارد فروش سهام به صورت بلوک مدیریتی یا کنترلی از طریق برگزاری مزایده در بورس یا خارج از بورس تکلیف نظارت بر واحد فروش رفته ممکن خواهد بود و در مواردی که عرضه تدریجی سهام به عموم مردم از طریق بورس صورت گیرد امکان نظارت بر فرآیند واگذاری موضوعیت نمی‌یابد. ثانیاً این سهام به صورت نقد و اقساط فروخته شده باشد که در این صورت به موجب قرارداد منعقد فی‌مابین سازمان و خریدار، سهام مورد نظر تا پایان دوره بازپرداخت اقساط در وثیقه سازمان باقی می‌ماند. ماده «۴» آئین نامه بند (هـ) ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه جزئیات کامل الزامات سازمان خصوصی‌سازی برای خریداران سهام عمده که به واسطه خرید اقساطی عهده‌دار اداره امور شرکت می‌گردند را جهت درج در قرارداد فروش اقساطی چنین تبیین نموده است:

الف- سهام واگذار شده باید تا تسویه کامل اقساط بدهی خریدار در وثیقه سازمان خصوصی‌سازی باقی مانده و حداکثر تا یک برابر سهام در روز معامله و یا معادل وجوه پرداخت نشده ثمن معامله، سفته یا اسناد معتبر دیگر از خریدار یا خریداران اخذ شود. تا زمانی که سهام در وثیقه است، حق هرگونه تغییر در وضعیت سهام از خریداران سلب می‌شود.

ب- فروش و واگذاری اموال و دارایی‌های ثابت شرکت واگذار شده تا تأدیه کامل بدهی خریدار یا خریداران منحصرأ با اجازه کتبی سازمان خصوصی‌سازی صورت می‌گیرد.

ج- هرگونه تغییر در مواد اساسنامه شرکت واگذار شده از جمله تغییر در سرمایه و همچنین توقف فعالیت یا انحلال تا تأدیه کامل بدهی از سوی خریدار یا خریداران منحصرأ با اجازه کتبی سازمان خصوصی‌سازی صورت می‌گیرد.

د- در صورت استتکاف اشخاص حقیقی یا حقوقی از پرداخت دو قسط متوالی و یا چهار قسط متناوب از بدهی ناشی از واگذاری سهام یا عدم ایفای تعهدات مندرج در قرارداد، مانده بدهی به دین حال تبدیل می‌شود و سازمان خصوصی‌سازی به منظور حفظ حقوق دولت حسب مورد مکلف است نسبت به تامین و وصول آن با توجه به وثایق مأخوذه طبق قوانین و مقررات اقدام نماید.

ه- خریدار یا خریداران به منظور تضمین ایفای تعهدات خود می‌بایستی وکالتنامه رسمی و محضری بلاعزل مبنی بر تفویض اختیار به فروشنده برای تملیک یا انتقال سهام مورد معامله به هر شخص و با هر شرایط و به قیمتی که صلاح بداند، تنظیم و در زمان امضای دفتر نقل و انتقال سهام شرکت واگذار شده، به سازمان خصوصی‌سازی تسلیم نماید و سازمان اختیار تام دارد که هرگاه اقدامی از طرف خریدار به عمل آید که منافع سازمان را از نظر وصول مطالبات و سهام مورد وثیقه به خطر اندازد بدون هیچ‌گونه قید و شرطی با استفاده از وکالتنامه مذکور نسبت به انتقال سهام مورد معامله، مطابق مقررات مربوط اقدام نماید.

این الزامات بعنوان ابزار کنترل عملکرد خریداران، امکان نظارت در واحدهای مورد واگذاری را برای سازمان خصوصی سازی فراهم می آورد. همچنین در ماده (۸) در آئین نامه بند (و) ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه، سیاست های تشویقی خاصی برای خریداران در نظر گرفته شده است مبنی بر اینکه چنانچه خریدار طی مدت پرداخت اقساط به موجب قرارداد فروش،

الف- اشتغال را در سطح روز خریداری حفظ نماید یا آن را افزایش دهد،

ب - کارآیی و بهره وری واحد خریداری شده را ارتقاء بخشد،

ج - سرمایه گذاری جدید در همان واحد انجام دهد.

سازمان خصوصی سازی می تواند به موجب دستورالعمل مصوب هیات عالی واگذاری، سود فروش اقساطی را تا صفر تقلیل دهد و یا دوره بازپرداخت اقساط را به مدت دو سال دیگر (مجموعاً ۵ سال از تاریخ معامله) افزایش دهد.

به نظر می رسد این سیاست تشویقی امکان مناسبی برای اعمال نظارت بر عملکرد خریداران و ترغیب آنان به ارتقاء همه جانبه واحد خریداری شده را فراهم می نماید و همچنین با طرح ادعای مطرح شده توسط خریداران در زمینه بندهای الف تا ج فوق الذکر سازمان خصوصی سازی فرصت بررسی درست یا نادرست بودن ادعای مذکور را خواهد داشت. البته در کنار پررنگ کردن سیاست های تشویقی، اعمال سیاست های کنترلی - تنبیهی نیز بر مبنای تعهداتی که از خریدار اخذ می گردد، می تواند تاثیرات منفی ناشی از انحراف نامطلوب عملکرد خریداران را کاهش دهد، که ضروری است احکام شفاف در این زمینه در قانون و مقررات پیش بینی شود. چنانکه در خصوص واگذاری های عمده با شرایط نقد نیز شرایط کنترل و نظارت خاصی تعیین نشده است و سازمان خصوصی سازی نیز از ابزار قانونی لازم در این خصوص برخوردار نمی باشد.

۴-۲- نکات برجسته مشکلات فرا روی عملکرد سال ۱۳۸۳- چالشهای موجود

بر پایه اقدامات سازمان خصوصی سازی نکات برجسته ای که به واسطه تجربیات حاصل از واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت در طول اجرای قانون برنامه سوم توسعه و خصوصاً سال جاری از ابعاد گوناگون و در مراحل مختلف واگذاری قابل مطالعه و تحلیل است را می توان در قالب نکات، موانع و چالشهای پیش روی خصوصی سازی به شرح ذیل بیان داشت:

۱- نکات، موانع و چالشهای طرف تقاضا (خریداران):

- در برخی موارد و در دوره پس از واگذاری ممکن است عملکرد خریداران که عهده دار مدیریت شرکت می شوند از جهت حرفه ای رضایت بخش تلقی گردد لیکن شرکت خصوصی شده در زمره صنایعی قرار دارد که به لحاظ شرایط اقتصادی، صنعتی و ... با رکود در فعالیت مواجه است و این امر تلقی عملکرد نامطلوب

خریداران را به ذهن متبادر می‌سازد. در این زمینه تمهیدات و پیش‌بینی خاصی در مقررات و نیز شرایط نظارتی ویژه‌ای تدارک دیده نشده است.

- محروم شدن شرکتهای واگذار شده از امتیازاتی که در گذشته از آن بهره‌مند بودند مثل اختیار ترک مناقصه درخصوص شرکتهای مشاوره‌ای یا خدماتی و پیمانکاری از جمله موارد قابل تامل است که وقتی شرکتی خصوصی می‌شود از این مزیت محروم می‌شود و خریداران با وضعیت جدیدی در شرکت مواجه می‌شوند.
- بیمه نبودن خریداران شرکتهای دولتی در مقابل کتمان حقایق توسط فروشنده (دولت) از جمله موارد با اهمیت می‌باشد چنانکه در خارج از کشور، خریدار در مقابل ضرر و زیان احتمالی که در اثر کتمان حقیقت توسط فروشنده بر او وارد می‌شود بیمه میشود. در ساز و کار اجرایی کنونی نه تنها این مورد پیش‌بینی نشده است، بلکه هنگام واگذاری از خریدار تعهد اخذ می‌گردد که حق هیچ شکایتی علیه مدیران دولتی شرکت را ندارد.
- احساس ناامنی نسبت به ثبات درامور مرتبط به قانونگذاری نیز یکی دیگر از عوامل است که نزد خریداران دیده می‌شود. قوانین مغایر، متغیر، بی‌ثبات و گاهی متضاد در عمل بستر مناسب و امنی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی نیست.

۲- نکات، موانع و چالشهای عمومی در زمینه خصوصی سازی:

الف) موانع فرهنگی:

- نگاه خاص و بیمارگونه به خصوصی‌سازی و بدتر از آن نگاه منفی به بخش خصوصی و طرف سرمایه
- ضعف فرهنگ کارآفرینی و بهره‌گیری از توان کارآفرینان
- مساوی بودن دولت با منافع ملی، در فرهنگ عامه
- نگرانی نسبت به افزایش بیکاری و کاهش اشتغال ناشی از اجرای برنامه خصوصی سازی
- نگاه درآمدی دولت به خصوصی‌سازی (تامین کسری بودجه دولت)

ب) موانع قیمت گذاری:

- قیمت گذاری بالا یعنی عدم فروش و این یعنی تثبیت مدیران موجود و در نهایت یعنی عدم واگذاری
- حق الزحمه کارشناسی برای قیمت گذاری تابعی از قیمت است و این یعنی تمایل به قیمت بالا گذاشتن و در نهایت یعنی عدم واگذاری

ج) موانع سیاسی:

- احساس صاحبان سرمایه در عدم وجود ثبات و امنیت به میزان قابل قبول در کشور خصوصا در زمانی که بازار بورس از این قبیل موارد متأثر می‌گردد
- عدم وجود یک اجماع نهایی بر روی مسأله و موضوع خصوصی‌سازی در کشور

- نگرانی از شکل گیری قدرت اقتصادی برای بخش خصوصی و به دنبال آن ایجاد قدرت سیاسی و حاکمیتی بخش خصوصی بدنبال قدرت اقتصادی این بخش

(د) موانع قانونی:

- فقدان قانون یکپارچه منسجم و اجرایی راجع به خصوصی سازی
- عدم وجود یک نظام تامین اجتماعی قوی جهت کاهش مشکلات احتمالی حاصل از خصوصی سازی

۳- موانع و چالشهای طرف عرضه:

- وسعت خط قرمز و حد ممنوعه ورود خصوصی سازی به آن حوزه که شامل عدم تفکیک حاکمیت و تصدی و عدم اجازه خصوصی سازی در مصادیق اصل (۴۴) قانون اساسی می شود.
- موارد فراوانی از انحصارات طبیعی و قانونی، به عبارت دیگر غیر رقابتی بودن اقتصاد در کشور
- مدیریت دولتی شرکتها قبل از واگذاری، چنانچه در برخی موارد قراردادهای منعقد شده قبل از واگذاری شرکت توسط مدیران دولتی این شرکتها به ضرر و زیان منجر می شود و در این اثنا واگذاری صورت می پذیرد که مدیران بخش خصوصی خریدار شرکتها را با ضرر و زیان ناشی از دوران قبل از واگذاری روبرو می سازد.
- شرکت های دولتی مشمول واگذاری که به صورت پیمانکاری، مشاوره ای و خدماتی فعالیت می کنند در بسیاری موارد از امکانات، مستغلات و تجهیزات دولت استفاده می نمایند و از این بابت پرداخت های توافقی دارند که صورت های مالی آنها را غیر واقعی می سازد. این گونه شرکتها پس از قطع ارتباط با دولت بابت امکانات مادی یاد شده می بایستی پرداخت های واقعی داشته باشند که ضمن تاثیر بر عملکرد مالی آنها پیش بینی های بعمل آمده گذشته از امکان سودآوری این شرکتها را با انحراف مواجه می کند. و تلقی غیر واقعی بودن قیمت پایه سهام را برای خریداران ایجاد می نماید.

۴-۳- راهکارهای پیش برنده

۱- به منظور گسترش دامنه خصوصی سازی، و استحکام مواد قانونی آن، تصویب نهایی لایحه خصوصی سازی پیشنهادی در سال ۱۳۸۳ توسط مراجع قانونی ذیربط و وجود قانون دائمی خصوصی سازی الزامی است که تسریع و توجه خاص سیاستگزاران و قانونگزاران را می طلبد.

۲- تعداد شرکتهای زیاد عرضه شده در سال ۱۳۸۳ که با استقبال خریداران مواجه نشده است و تعداد کثیری از مزایده های فروش سهام که با حضور یک شرکت کننده در مزایده یا شرکت کنندگان اندکی منجر به فروش سهام شده است بیانگر نکاتی است که می بایستی در جهت رفع آنها اقدام نمود تا تاثیر منفی آنها برنامه خصوصی سازی در کشور را با اشکال بیشتر مواجه ننماید:

- آئین نامه قیمت گذاری سهام، تفاوتی بین شرکتهای تولیدی، پیمانکاری، خدماتی و نوع صنعتی که شرکت در آن قرار دارد قائل نشده است و عدم انعطاف مذکور باعث می گردد قیمتهای پایه استخراج

شده و مصوب در برخی موارد به دور از واقعیت ارزیابی گردند که حاصلی جز ابقاء شرکت در بخش دولتی و عدم فروش آن ندارد. این شرکتها به جز صرف هزینه بیشتر و عدم کارآیی هیچگونه بهره ای برای دولت نخواهند داشت.

- نبود تعداد کافی متقاضیان خرید شرکتها از یک سو حکایت از نداشتن انگیزه صاحبان سرمایه در کشور به حضور و مشارکت در برنامه خصوصی سازی دولت دارد و از سویی دیگر عدم توجه کارآفرینان به مشارکت در برنامه مذکور را عنوان می دارد. راهکار قابل اتخاذ در این زمینه گسترش توان مالی و حمایت از کارآفرینان و صاحبان دانش فنی و ایجاد بستری امن و مطمئن برای صاحبان سرمایه برای بکارگیری سرمایه هایشان در امر خرید سهام دولت می باشد.

۳- تعریف مشخصی از خصوصی سازی در کشور ارائه نشده است و اقداماتی همچون انتقال سهام دولت بابت رد دیون به دستگاههای طلبکار، واگذاری فعالیتها به بخش غیر دولتی در راستای کاهش تصدیهای دولت و در اجرای ماده ۸۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، اجازه فعالیت بخش غیر دولتی در برخی بخشها و فعالیتها که قبلاً در انحصار دولت بوده است و سایر مواردیکه گاه در زمره انواع روش خصوصی سازی هستند و گاه خصوصی سازی تلقی نمی گردند، تماماً به عنوان کارنامه سازمان خصوصی سازی ثبت می شود در حالی که نبود تعریف مشخصی از خصوصی سازی در کشور باعث گردیده تلاش زیادی از مجریان خصوصی سازی با مفهوم فروش سهام دولت که صرفاً از اختیارات و وظایف این سازمان می باشد به تبیین تعاریف فوق و برائت از سایر اقدامات دستگاههای دولتی و غیر دولتی تخصیص یابد. این امر علاوه بر موضوع ذکر شده نگاه منفی قشر زحمتکش کارگران و سایر اقشار مردم را به برنامه خصوصی سازی (به دلیل اینکه تلقی مشخصی از خصوصی سازی وجود ندارد) به دنبال داشته است.